

REDACTIUNEA.
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Scrierile neratificate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
 Inserate
 se primesc la Administrația
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angenfeld & Kmeric Les-
 nor, Heinrich Schalek, A. Op-
 polik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gölber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Erzsebet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 germană pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicarii
 mai dese după tarife și învo-
 ială. — RECLAME pe pagina
 1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumeră în toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația, Piața mare
 târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esom-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 93.

Brașov, Luni-Marți 29 Aprilie (12 Mai)

1908.

Schuller, Eitel & Comp.

Compatrioții sași au ajuns cu politica lor în halul acela pe care-l monstră conștiința c'a săvârșit un mare păcat și, pentru de-a suprima glasul ei, să muncește zi și noapte să scoată, că totuși n'a fost un păcat așa de mare, că n'a avut încătrai și a trebuit să lucre așa cum a lucrat. Știm că deputatul sas Schuller și-a fost luat asuprași să liniștească într'un șir lung de articoli conștiința politică a conaționalilor săi, sau, cum zice el chiar în intitularea articolilor săi, să motiveze politica săsească de azi.

Am văzut cam cum și în ce direcțiune se învârtește motivarea aceasta *sui generis*. Contagiat de exemplul lui Schuller și gelos de laurii de publicist, ce și ia câștigat amintitul deputat vorbăreț prin ciolul său de articoli publicați în fruntea ziarului „Tageblatt“ din Sibiu, s'a avântat și deputatul guvernamental sas Victor A. Eitel la o faptă „mare“ publicistică, alegânduși ca organ pentru lățirea ideilor sale despre situațiunea și politica săsească, foia ungurească scrisă nemțește din Budapesta „Neues Pester Journal“. Ca să deștepte interesul marelui public jidano-maghiar, care cetește ziarul numit, și să covârșească pe colegul său Schuller înaintea conaționalilor sași, Eitel s'a hotărât a trage consecvențele cele mai extreme din politica actuală guvernamentală a Sașilor, scriind fațis și fără incunjur între altele:

„Statul ungar poate să țină samă de naționalități numai întru cât printr'asta nu se periclitează idea de stat unitar și hegemonia poporului maghiar alcătuitor și susținător de stat. E invederat că pe calea aceasta ces-tivitatea naționalităților poate fi rezolvată după lege și dreptate (sic!) în baza legilor existente (sic!). Credem că irredentismul (!) n'a făcut încă progrese așa de mari în Ungaria ca să nu poată fi covârșit decât cu întrebuintarea forței. Un exemplu instructiv ne dau pentru aceasta Sașii ardeleni. În decurs de câteva decenii această mână de oameni a făcut putere de stat ungare cele mai mari dificultăți, mai mari decât întreg partidul deputaților naționaliști întrunit acum în dietă, și astăzi toți aceia, cari nu pot fi socotiți ca amici ai Sașilor trebuie să vadă în deputații dietali de origine săsească reprezentanți fideli ai ideii de stat maghiare, a căror atitudine se poate numi ireproșabilă“.

Așa vorbește onorabilul deputat Eitel despre conaționalii săi și politica lor, dar ca să pună vârf „strălucitei“ sale motivări, se pronunță pentru ideea de-a se delatura actuala autonomie a comitatelor și condamna categoric mișcarea naționalistă dintre Șvabii Ungariei de Sud, pe care o declară scurt și suprinzător primejdioasă pentru patrie și pentru Șvabi.

În fața acestei cinice exploatare a celor mai extreme consecențe ale politicii actuale săsești, s'au cutremurat cei dela organul național săsesc

din Brașov și publică un articol semnat de Rudolf Brandsch, în care îl spală pe onorabilul colaborator al lui „Neues Pester Journal“ cu leșie, întrebând mereu cum vine un deputat săsesc să scrie așa ceva? La aceasta s'ar putea răspunde, că nu face decât a trage rezultanta extremă a unei politici, care a rupt toate zăgăzurile permisului. Cu drept se sparie Sașii acuma de urmările pernicioase posibile ale politicii lor.

Până și „Tageblatt“ din Sibiu care adăpostește proza mai moderată, dar nu mai puțin pernicioasă a deputatului Schuller, se vede silit a se lăpăda de Victor A. Eitel zicând că articolul lui din foaia pestană nu da expresiune nicidecum vederilor poporului săsesc, ci numai vederilor proprii ale autorului.

Suntem convinși că nu va trece mult până ce Schuller Eitel și tovarăși se vor convinge în cele din urmă că întreaga lor politică guvernamentală și maghiaroană de astăzi nu exprimă părerile și vederile poporului săsesc, ci numai vederile și părerile acelei pături de cărturari sași, care din nenorocire dă azi direcțiunea, în falsa credință că face politică pentru poporul săsesc din Ardeal, pe când de fapt nu se pretează decât ca instrument al politicii celor dela putere.

Aceasta o susținem și trebuie s'o susținem după rezultatele de până acuma, în mânia tuturor motivărilor și a interpretărilor, cu cari, nu știm până când, vor mai putea debuta conducătorii sași nestinghiriți prin gazetele lor și străine înaintea poporului săsesc.

La jubileul „Gazetei“.

Mult stimat domnule Mureșianu.

Micul grup de cărturari Cohăleni s'alătură cu toată căldura inimii la rara sărbătoare românească, ce ni-o prilejește jubileul „Gazetei“ din Brașov.

Atâtea vorbe frumoase și simțite, ori numai sunătoare și impuse de puterea contagiunii, s'au adresat în cinstă imăbtrânitului director al acestui vrednic organ cultural, încât ori ce am mai spune noi cei întârziți, dar nu uitați, n'ar însemna decât a mișca aceleași strune. Și dacă șaptezeci de ani inchipuesc mult mai puțin decât o clipă, în viața terestră, coborându-ne cu duhul din înălțimea neantului de timp, în aceasta epocă de secunde a istoriei și civilizației omenesti, mica noastră conștiință de insecte muncitoare, călăuzite de gândul desăvârșirei, va trebui să tresară de bucuria unei isbânzi!

Oricum, dacă neamul ăsta nenorocit și atât de greu încercat, a putut totuși să ne dea energii, idei intrupate, cari au ținut aprinse în mâinile lor șapte decenii, o făclie, avem desigur cel mai strigător argument despre vigoarea ce zace ascunsă în mijlocul acestui popor, forță, care odată și odată se va preschimba în tot atâtea explozii de lumină, ce vor

impodobii departe în vremi numele ro-mănesc!

Pentru că numai acei puțini, cari cunosc de aproape întreagă amărăciunea și multul greu al indeletnicirii ce se chiamă gazetărie românească, numai aceia vor putea cuprinde în toată mărimea, caracterul și sentimentul de jertfă al directorilor acestui jurnal.

Fiiți fericiți, domnule Aurel Mureșianu, de a vă putea înșira între aceste nume cinstite în cartea neamului. Conștiința datoriei implinite cu prisos, munca neinteruptă depusă pentru ridicarea semenilor d-voastră, vă liniștească sufletul, vă însuflețească inima și vă 'ntărească sănătatea!

Românii din Cohalm Vă salută cu respect și recunoștință! Să trăiți la mulți ani!

Cohalm, 9 Maiu 1908.

Titu V. Gheaja protopresbiter gr.-or.	George Fuciu contabil
Ioan Bercan preot rom. gr. or.	G. Spornicu paroch gr. cat.
Ioan Buzea cassier la „Ec.“	Moise Ionescu invăț.
Dr. George Drimba advocat	Zachei Borcoman
Virgil Mircea cand. de adv.	Aurel Paul Bănuțu

Pentru fondul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“

au contribuit următorii:

D-l Titu V. Gheaja, proto- presbiter Cohalm	Cor. 5—
D-l Dr. George Drimba, ad- vocat Cohalm	„ 10—
D-l Ioan Bercan, jun., pa- roch gr. or. Cohalm	„ 2—
D-l Ioan Buzea, cassar la „Economia“ Cohalm	„ 3—
D-l George Fuciu, contabil Cohalm	„ 2—
D-l George Spornic, par. gr. cat. Cohalm	„ 2—
D-l Virgil Mircea, candidat de adv. Cohalm	„ 2—
D-l Aurel Paul Bănuțu, Co- halm	„ 2—
N. N.	„ 2—

Total: Cor. 30—

care sumă o am trimis'o la adresa „Gazetei“ cu mandat postal. *)

Cohalm 9 Maiu 1908.

George Fuciu,
cont.

Jubileul Maj. Sale Monarhului. Din Viena se anunță că în ziua de 30 Maiu st. n. generalii și corpul ofițeresc din Austro-Ungaria vor prezinta omagiile lor Maj. Sale cu prilejul jubileului său. O deputațiune de generali și ofițeri se va duce la Maj. Sa și cel mai în vârstă dintre generali va ține o cuvântare. În urmă ofițerii vor lua parte la un prânz de gală de 400 tacămuri, dat în onoarea lor. Tot în ziua de 30 Maiu se va prezinta împăratului și o deputațiune a tuturor regimentelor al căror proprietar e împăratul dela 1848. Deputațiunea va fi compusă din comandanții acestor regimente și din un căpitan, un sub-locotenent și cel mai în vârstă sub-ofițer din fie-care regiment. Deputațiunea va mulțumi împăratului pentru donațiunea de 15 mii coroane făcută ofițe-

*) S'a primit — Red.

rilor și sub-ofițerilor fie-căruia din aceste regimente. Deputațiunea va prânzi apoi la palat, ofițerii la masa dată în onoarea corpului ofițeresc, iar sub-ofițerii la masa corpului de gardă.

Legea contra emigrării din Ungaria.

În ședința de Sămbătă a Camerei, ministrul de interne, contele Andrassy, a depus un proiect de lege privitor la emigrări, proiect prin care se înăspresc măsurile contra emigrațiunii din Ungaria. Această înăsprire a măsurilor contra emigrațiunii e dictată de împrejurarea că în ultimii 5 ani au emigrat din Ungaria peste 800,000 de persoane. Noul proiect de lege oprește emigrarea minorilor și a acelor cari nu și-au făcut încă serviciul militar. Diferite măsuri sunt luate de asemenea și contra societăților de transport.

Dela Sinodul Arhidiecezan din Sibiu.

— Sibiu 8 Mai n.

Ședința a cincea de Vineri

Prezident I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu. Notar de ședință Lazar Triteanu. Notarul Sergiu Medeanu cetește procesul verbal al ședinței premergătoare.

Deputatul Dem. Moldovan dorește ștergerea interpelării făcute (în afacerea unor neorândueli în protopopiatul Brașovului) în ședința premergătoare din partea deputatului dr. Vecerdea, din procesul verbal, și roagă pe domnul interpelant, să și-o retragă și să se mulțamească cu trecerea afacerii la consistor.

Dep. Dr. Vecerdea crede, că interesul general pretinde ca lumina să se facă în chestiile atinse în interpelarea sa de eri. Insistă, ca interpelarea sa să rămână trecută la procesul verbal, așa cum a făcut-o. Vorbește P. S. Sa Metropolitul, apoi dep. I. A. de Preda, care nu poate admite ștergerea interpelării din procesul verbal. V. Tordășianu e de părerea, că procesul verbal să nu fie autentificat, ci să fie compus de nou, cu eliminarea interpelării din chestie. Dr. Ioan Șenchea constată, că se cere un lucru contrar statutului organic. Interpelațiunea trebuie să fie trecută în procesul verbal, care nu mai poate fi schimbat. M. Voilvanu spune, că astfel de îndreptări de procese verbale s'au mai întâmplat. Dep. Parteniu Cosma nu admite nici o îndreptare de felul acesta. Cere să rămână interpelațiunea în procesul verbal. Dep. Dr. Enea Papiu vorbește în chestie de regulament. Procesul verbal al ședinței trecute se autentifică.

Petițiunea profesorului seminarial Timotei Popovici în chestia regulării salariului se predă comisiunii organizatoare.

Dep. Nicolae Borzea face propunere, pentru a se face pașii de lipsă. *ca și soldații români dela hovezime să primească proești de legea lor*, ori cel puțin să fie lăsați la biserică. Se predă comisiunii bisericesti.

Intrându-se în ordinea de zi, deputatul Nicolae Ivan referență în chestia școlii arhidiecezane de economie, înființată în Sibiu. Cetește actul consistorial despre donațiunea făcută școlii acesteia din partea d-lui Al. Lebu. Comisiunea propune luarea la cunoștință a înființării școlii de economie, cu aprobare. Se primește.

Același raportor referență în chestia *nouelor zidiri*, ce sunt de ridicat pe locul din grădina „Flora“. Consistoriul face raport că din cauza scumpetei nu s'au putut gândi până acuma la ridicarea nouelor case. Cere însă autorizare, de a se apuca în toamna anului acestuia de lucru, pe baza schițelor prezentate. Se va ridica o zidire mare și trei vile. Comisiunea organizatoare propune, ca sinodul să dea consistoriului autorizarea cerută. Vorbește deputatul D. Comșa și atrage atențiunea sinodului asupra scumpetei de material. Do-

rește deci, ca numai zidirea mare să se clădească acum, celelalte trei să rămână pentru anul viitor. Raportorul Ivan dă lămuririle necesare. Se primește propunerea comisiei.

Același raportor referă în chestia regulamentului seminarial, compus de nou, în urma hotărârii sinodului din anul trecut, cu ascultarea părerilor corpului profesoral dela seminarul arhiepiscopal. Comisiunea organizatoare propune aprobarea regulamentului și punerea lui în aplicare, în mod provizoriu, cu începerea noului an școlar. Se deschide discuția. Deputatul Dr. Eusebiu R. Roșca își exprimă temerea, că regulamentul va fi cerut de ministru spre cenzurare și ministrul nu-l va accepta. Deputatul Dr. Nicolae Bălan propune, ca proiectul de regulament să fie primit ca cetit, să se ieie de basă pentru discuția specială și să se între în desbaterea pe articole. Vorbește în discuția generală dep. Demetriu Comșa cerând să fie cetite și observările corpului profesoral făcute cu privire la acest regulament. I. P. S. Sa dă unele lămuriri, apoi se pune la vot propunerea deputatului Dr. Bălan și se primește.

Se intră în discuția specială. La introducerea vorbește Dr. Nicolae Bălan și propune, ca secția teologică să fie completată cu al patrulea curs. La vorbirea lungă a deputatului Dr. Bălan răspunde I. P. S. Sa Arhiepiscopul, rectificând unele păreri și afirmări ale vorbitorului. E în contra cursului al patrulea de teologie, pentru că prin aceasta vin îngreunată părinții elevilor. Vorbește deputatul Dr. Miron E. Cristea. În principiu e de acord cu deputatul Dr. Bălan, dar situația materială a arhiepiscopicezei nu permite realizarea dorinței d-lui Bălan. Propune, ca propunerea să fie predată consistoriului spre studiere. Se cere și se admite încheierea discuției. Vorbește deputatul Dr. V. Bologa. În principiu e pentru propunerea deputatului Dr. Bălan. Dar acum propunerea nu e acceptabilă. Să se facă întâi seminar nou, apoi se va putea lua în desbatere o propunere de natura aceasta. Propune deci ca afacerea să se predea consistoriului spre studiere.

Dr. Cristea constată, că dănsul a făcut deja propunerea în același înțeles. Dr. Bologa se alătură la propunerea lui Dr. Cristea. Deputatul Vasile Dămiian e pentru propunerea deputatului Dr. Bălan. Ar consacra însă anul al patrulea pentru pregătirea practică a elevilor. Propunătorul Dr. Bălan își apără propunerea și pledează de nou pentru al patrulea an de teologie. Cuvântul din urmă îl are raportorul Nicolae Ivan. Recomandă spre primire textul din proiectul de regulament, iar propunerea deputatului Dr. Bălan să se predea consistoriului spre studiere.

Se cetește propunerea deputatului Dr. Bălan, apoi a deputatului Dr. Cristea. Se pune la vot propunerea primă. Intrunește 11 voturi, fiind contra 22. E căzută Propunerea a doua cade de sine. Se primește deci textul din proiectul de regulament, adică introducerea, care sună astfel:

»Seminarul Andreian are o secțiune teologică, cu curs de trei ani și una pedagogică, cu curs de patru ani. În secțiunea teologică se pregătesc candidați pentru cariera preotească, iar în secțiunea pedagogică candidați pentru cariera învățătoarească. Seminarul stă sub jurisdicțiunea consistoriului arhiepiscopal. Limba de învățământ și în toate afacerile institutului e cea română. Patronul seminarului este sfântul Marele martir Nichita Romanul.

Ședința se ridică la orele 12 și jumătate, anunțându-se cea proxima pe după amiază la orele patru.

— Sibiu 9 Mai n.

Ședința a șaptea de Sămbătă.

Prezident I. P. S. Sa Metropolitanul, notar de ședință Lazar Tritaeu. Notarul Dr. Nicolae Bălan cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică, cu unele modificări și întregiri.

Petițiunea preotului Stoicovici, pentru votarea unui ajutor anual, se predă comisiei petiționare.

Deputatul Dr. Miron E. Cristea după o introducere potrivită, face propunerea de a se îndatora Consistoriul a studia *cestiunea întemeierii unei bănci culturale*, reclamând sfatul binevoitor al frunzașilor bisericești noștri și opiniunea acelor neocupăți financiari și specialiști, pe cari va afla de bine a-i consulta; iar rezultatul la care va ajunge, să-l prezenteze sinodului arhiepiscopal în una din sesiunile viitoare.

Sinodul primește cu vie satisfacție această propunere, și o transpune consistoriului spre studiere, având a raporta asupra ei în sesiunea proxima sinodală.

Deputatul Victor Păcală face propunere pentru sistematizarea a două posturi de *învățători ambulanzii agronomi*. Se declară asemenea de urgență și se transpune consistoriului spre studiere.

Se intră în ordinea de zi. Cestiunea *zidirea noului seminar*. Raportorul comisiei organizatoare, Dr. E. R. Roșca, espune fazele prin cari a trecut afacerea. Cetește raportul consistoriului către sinod în cestiunea aceasta, și comunică, că în cestiunea organizatoare s-au ivit trei păreri, una a majorității, care e pentru ridicarea unui nou seminar în strada morii, apoi a minorității pentru adaptarea și lărgirea actualului edificiu, iar o părere separată, e pentru ridicarea noului seminar în strada Schevis. Motivează pe larg propunerea majorității din cestiune, și pledează pentru ridicarea seminarului în strada morii. Rostește o vorbire lungă de aproape două ore, ascultată cu mare atențiune. Scoate în ea la iveală cu multă putere de convingere toate avantajile pe cari le are seminarul zidit pe loc liber. Recomandă deci spre primire propunerea majorității din com. organizatoare.

Propunerea minorității, de a se face adaptări și întregiri la actualul seminar, o motivează deputatul Nicolae Ivan. Roagă sinodul, să primească propunerea minorității din cestiunea organizatoare, din motive financiare.

Deputatul Parteniu Cosma, are părere separată, de a se clădi noul seminar în strada Schevis, dar crede că nu e atât de urgentă cestiunea, ca să nu mai poată fi amănată încă 2—3 ani. Se face deci lucru pripit. E de părere, să se facă deocamdată numai adaptări în actualul seminar, dar să nu se zidească nimica din nou, până la anul 1910, când se va ști, câte școlae ne mai rămân. Mai e și materialul acuma foarte scump. Ideea de a se zidi seminarul în strada Schevis o abandonează. Primește ideea de a se zidi în strada morii. Dar nu acuma. Deocamdată să se facă adaptările necesare, iar ridicarea seminarului să se amâne. Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul Ioan Mețianu, încă renunță la planul, de a se face seminarul imediat, pe locul pe care se află. Nu vrea, să se facă lucru pripit. Ar dori, să se adapteze seminarul actual astfel, ca să corăspundă tuturor cerințelor, iar la timpul său să se zidească în strada morii noul seminar.

A fost un moment foarte frumos, sărbătoreț, când atât domnul Parteniu Cosma, cât și I. P. S. Sa au renunțat la idealurile lor, de a vedea ridicat seminarul acolo, unde și l-au dorit de un lung șir de ani, și sinodul întreg, adânc impresionat de aceste acte de nobilă abnegațiune a erupit în puternice »Să trăiască«, la adresa amândurora.

După aceste declarațiuni, discuția a devenit superfluă. Sinodul dă deci îndemnzare consistoriului, să facă adaptările necesare la edificiul actual seminarial, iar clădirea noului seminar se amână, decretându-se în principiu, că noul seminar are să se ridice la timpul său în strada Morii. Adaptările să se facă după aprecierea consistoriului.

Înalt Prea Sfinția Sa se declară mulțumit cu deslegarea, norocoasă a cestiunii în acest înțeles. Sinodul erupe în zgomoatoase »Să trăiască«.

Același raportor referă în cestiunea *restanțelor dela konzistor* și propune, ca cei vinovați să fie trași la răspundere. Se primește.

În cestiunea *monografiei catedralei*, același raportor propune, ca sinodul să ieie la cunoștință tipărirea monografiei și să recomande cartea spre procurare. Se primește.

Raportorul Nicolae Ivan, în numele comisiei organizatoare, propune să se predea consistoriului rugarea profesorilor din Brad, în cestiunea dreptului lor la penzie, și rugarea profes. seminarial Tim. Popovici, pentru a fi primit la fondul de penzie. Se primește.

Raportorul Dr. M. E. Cristea, în numele comisiei bisericesti, propune cu privire la propunerea deputatului D. Moldovan, de a se înființa școlae cantorale, ca propunerea să se predea consistoriului. Se primește.

Același raportor referă în cestiunea propunerii deputatului Dr. Nicolae Bălan, de a se sista admiterea de nou a candidaților de preoție la examen de calificatiune, și propune, ca usul acesta să se sisteze. Se primește.

A doua propunere a deputatului Dr. Bălan, de a se introduce examenele de concurs pentru preoții în activitate, raportorul Dr. Cristea, propune să nu se primească. Sinodul decide în acest înțeles.

Cu privire la propunerea deputatului Borzea, în cestiunea catechizării, se decide

a se preda konzistorului, la propunerea a-celuiasi raportor.

Ședința proxima se anunță pe astăzi după amiază, la orele 4.

Raportor.

Afacerea extradării deputaților aradani.

Discursul dep. Dr. Maniu.

După ce am dat părțile cele mai marcante din discursurile rostite de deputații Dr. Mihali și Dr. Vlad în afacerea extradării deputaților aradani, reproducem astăzi în extras energic discursul al d-lui dep. Dr. Iuliu Maniu rostit în ședința din 5 Mai.

Oratorul introduce discursul său cu constatarea că referentul comisiei de imunitate și-a introdus referata sa într-o cestiune atât de însemnată și de fundamentală din punctul de vedere al dreptului constituțional cu o superficialitate regretabilă, raportând numai despre petiția căpitanului orașului Arad și ignorând cu totul faptul, pe ce bază s'a făcut cercetarea respectivă și cu ce se apără deputații cărora li se cere suspendarea. Prin urmare oratorul se vede nevoit a expune dănsul punctul de vedere al deputaților naționaliști și în special al deputaților aradani.

Istoricul acestei cestiuni — zice Dr. Maniu — e, că constituindu-se partidul parlamentar al naționalităților, a hotărât să-și facă organizarea politică pe baze regnicolare. Membru intern al partidului naționalităților e fiecare deputat care face parte din acest partid; membrii ordinari și membrii externi, membrii ajutatori sunt toți cari profesază convingerile politice ale partidului parlamentar al naționalităților și toți sunt hotărâți a lupta pentru scopurile de cari se călăuzeste partidul. Acest partid al naționalităților, a cărui membrii suntem noi, hotărând organizarea regnicolară, pentru lucrările de executare și îndeplinire a esmii din sânul său o subcomisie. Membrii acestei subcomisii organizatoare sunt domni deputați: Nicolae Oncu, Vasile Goldiș, Ioan Suciu și Ștefan C. Pop, cari din întâmplare locuiesc cu toții la Arad și astfel de centru al lucrărilor de organizare am designat Aradul, dând subcomisiei mandatul să execute și îndeplinească la Arad lucrările de organizare ale partidului în sensul dispozițiilor luate de noi și pe lângă supravegherea noastră. În urma acestora respectivii domni deputați, cari alcătuiesc subcomisia, au instituit un birou de partid la Arad și au închiriat localul. Acesta e istoricul faptului și adevărul nemistificat ce nici nu se poate mistifica...

Nu mai începe deci îndoiială că aici e vorba de organizarea unui partid politic. Întreb prin urmare, că din punctul de vedere al dreptului constituțional și al doctrinelor juridice necesare e, ca un partid în scopul organizării sale regnicolare să aibă statute aprobate de forurile guvernului?

Mezőfi Vilmos: A spus'o ministrul de interne că nu e necesar!

Dr. Maniu: Mai începe oare îndoiială, că într-o țară constituțională, unde viața publică e direcționată de formațiunea partidelor, nu e necesară încuviințarea factorilor puterii pentru o astfel de organizare regnicolară a vre-unui partid? În sensul doctrinelor juridice e absolut imposibil. Dar nici nu e necesar și comisia de imunitate n'a avut la ce se adânci în nu știu ce teorii grozave de doctrină juridică, căci i-a stat doar la îndemână ordinațiunea ministrului de interne de Nr. 2240/1906, în care se spune, că lucrările de organizare regnicolară a partidelor politice nu sunt condiționate de aprobarea factorilor guvernali.

Mezőfi Vilmos: A declarat'o aceasta Andrassy și aici!

Dr. Maniu: Există deci ordinațiunea, care în privința aceasta fixează un principiu juridic mai presus de orice îndoiială și în viața publică îl și aplică...

Comisia de imunitate se provoacă la o ordinațiune, care dacă mi-aduc bine aminte a fost lansată de ministrul de interne Perczel și în care se zice, că într-o cât cineva ar înființa vre-o reuniune nepermisă, ori i-a parte în activitatea ei, trebuie pedepsit. Aceasta e foarte corect, foarte la loc, numai cât ordinațiunea respectivă nu se referă la cazul prezent, ci se referă la cazul, când o reuniune voințe să existe ca persoană de drept, să fie subiectul diferitelor drepturi, obiect de obligamente, cu un cuvânt voințe să se afirme ca reuniune. Într'aceasta consistă deosebirea, ce o trece cu vederea comisia de imunitate, peste care comisia de imunitate trece cu ușurință, că dacă există reuniuni, cari în scopul recunoașterii lor de persoane de

drept, de fapt au nevoie de aprobarea factorilor guvernali. Astfel sunt cluburile independiste, cluburile socialiștilor creștini, cluburile catolice. Toate acestea se pot, toate sunt corecte, și au lipsă de aprobarea guvernului, ca ele să existe ca persoane de drept, să câștige drepturi, să dispună de drepturi, să adune averi, să se prezinte ca partide combatante, cu un cuvânt; să se valideze în viața publică ca personalitate. Partidele politice pot să se organizeze, să-și aleagă președinte, cas-sar, secretar, la toate acestea însă pe toată suprafața pământului nu se cere aprobarea guvernului, aceasta poate răsări numai într'un cap genial, ca, de pildă al căpitanului de poliție din Arad, pe care-l imitează și comisia de imunitate...

Partidele politice n'au lipsă de recunoașterea lor, ca atari. Nu există lege formală, care să pretindă că un oare care partid politic are lipsă de recunoașterea lui ca atare din partea vre-unui organ, a vre-unei opinii, a societății sau a vre-unui alt factor. La recunoașterea partidelor politice ca atari sunt de lipsă trei lucruri: E de lipsă mai întâiu existența scopului partidului, mai departe existența membrilor săi și în fine e de lipsă nuziunța, munca, voința din acel motiv, că acei cari sunt membrii vre-unui partid politic, să-și ajungă scopul politic. (Sgomot în stânga.) Aceasta este singura condiție de validitate.

D-voastră veniți acum din nou cu două acuze, la cele spuse de mine. Prima, în care ziceți, că *partidul naționalităților nu are program*. Dacă nu-l cunoașteți treaba d-voastră, ar trebui să-l cunoașteți mai bine, căci la congresul din 1895, ținut aici în Budapesta, s'a stabilit acest program, și dacă d-voastră nu-l cunoașteți, deși noi l-am formulat, permiteți-mi să declar, că aceasta aveți a o atribui numai neorientării d-voastre.

A doua obiecțiune este că d-voastră *nu ne permiteți naționalităților nemaghiare să ne organizăm politicește*. Ei bine, față de aceasta opun, că nu este lege care să sprijinească părerea d-voastră, ci e validă părerea generală, că sfera partidelor politice nu se poate statori cu nici un fel de ordinațiuni legale, și că existența acestora nu se poate restrânge cu îngrădiri. Că dacă d-voastră vă referiți la aceea, că conform concepțiunii d-voastră acest stat este național unitar — ceea ce neg — nu urmează din aceasta ca să impedecăm sau să osândim evoluția politice de naționalități. Oare Germania sau Prusia nu sunt state naționale?...

Lucrul de căpetenie e că oare constituția îngăduie prigonirea unui partid politic și dacă da, se poate ajunge vre-un scop cu ea? Nu! Onorată Cameră! Acele concepții și principii politice, pe cari partidul nostru le cere, sunt constituționale și legale, dar înainte de toate sunt concrete cu existența noastră. Acele principii și scopuri pe cari le avem înaintea ochilor noștri sunt aspirațiunile tuturor popoarelor nemaghiare din această țară, așadar să nu credeți, că cu un astfel de procedeu veți putea impedeca dezvoltarea acestui partid politic și lupta lui pentru aceste scopuri și ziua biruinței acestora. La aceasta nu veți ajunge până-i lumea și pământul! Nu amintiți, ci constatăți faptul, că tot ce e în contra dezvoltării firești, ca o nuziunță zădarnică contra naturei, nu va putea ajunge la biruință și nu va putea spulbera în vânt nuziunțele drepte și firești ale popoarelor. (Zgomot).

Dupăce am examinat dezvoltarea partidelor politice din trecut, am constatat în general următoarele stadii, stadiile aceluia mod de tratare, în care partidul ce era la putere se împărțea de puterea guvernului. Cel dintâiu stadiu a fost o suverană nesocotire. Onorată Cameră, dacă o concepție politică a ajuns la iveală, partidul puterii îndată a căutat să o înăbușe, crezând, că astfel va astupa gura întregii lumi, și nimeni nu va lua la cunoștință.

Al doilea stadiu a fost stadiul bagatelizării. După ce a văzut partidul puterii, al forței, că cu înăbușirea nu poate nimici principiul, scopuri și nuziunțe, a căutat să le ia în râs, s'a cocoțat pe Olimp și cu mare încredere în sine a micșorat valoarea bărbaților, cari au mărturisit principiile politice, a micșorat însemnătatea întregii mișcări (sgomot în stânga extremă).

Când însă a văzut, că nici acel curent al puterii nu duce la rezultat, când a văzut, că acel partid neluat în seamă totuși vrea să trăiască, atunci a recurs la prigoniri și la opresii. (Așa-i! în centru. Zgomot în stânga extremă).

Nu numai noi am avut parte de aceasta, ci și d-voastră. (Sgomot). Și aceasta bine o știți, pentru că istoria d-v. arată aceste stadii ale dezvoltării; au fost epoci, când și aspirațiunile politice ale d-v. erau

nând mieșorate, când înăbușite, și prigo-
citate. (Sgomot în stânga. Președintele sună).

Iar acum vă întreb, că ajuns' a cineva
la rezultat față de nizuințele d-voastre cu
o astfel de procedură a expansiunii forței
brutale? Oare cu o astfel de tactică s'a
putut undeva în lumea mare să se nemi-
cească un curent sau o gândire politică
ori vre-un partid?

Imi aduc bine aminte, că după-ce s'a
alcătuit partidul național român, ani de-
rândul ați căutat să-l înăbușiți; când nici
cu înăbușirea n'ați făcut ispravă, ați cău-
tat să-l bagatelizați și când ați văzut că
partidul nici la acestea nu se stânge de
pe fața pământului, ați recurs la scârbo-
asele asupri și prigoniri, cu sutele i-ați
aruncat în temniță pe bărbații partidului
nostru, ne-ați împrăștiat și ne-ați târât în
toate părțile și cu toate acestea iată că
aici suntem și aici vom fi. Ori veți primi
domnilor propunerea comisiei de imunitate
ori ba, ori ne veți recunoaște partidul ori
nu, nouă ni-e tot una; ori veți arunca
după ușă marele principiu constituțional,
că pentru existența partidelor politice nu
se cere aprobarea factorilor guverniali, ori
vă veți pune jugul la gât, nouă ni-e tot
una, pentru-că partidul nostru care e plin
de viață și putere și care merge pe calea
frească, va arăta ce poate, se va valida cu
sau contra voinței d-voastră (Sgomot).

Din România.

București, 27 Aprilie 1908.

Joi, la 24 Aprilie, dimineața, 101
bubuituri de tun anunțau sărbătoarea Sf.
Elisabeta, ziua Reginei iubite a României.
În prezența tuturor, miniștri și alți înalți
demnitari ai țării s'a oficiat la biserica
Mitropoliei un Te-Deum. O companie de
vânători a dat onorurile militare. Ziua a
fost senină și călduroasă — o adevărată zi
de sfârșit de Aprilie.

Cu prilejul acestei zile elevele din
Secția Profesională a Asilului Elena Doamna
au dat o frumoasă serbare de înfrățire
între colege, serbare la care au fost în-
vitate colegele din Secția Normală (viitoa-
rele învățătoare). S'au recitat poezii, s'a
jucat *Iorgu dela Sadagura*, piesă de teatru
de Alexandri, apoi *Visul României*.

La sfârșit s'a jucat *hora Unirii*. Era
cea mai curată și nevinovată sărbătoare
pe care fetele au dat pentru ele însele și
numai pentru ele — 300 din secția Profe-
sională și 160 din cea Normală.

Zilele trecute a încetat din viață la
Galați *Fany Tardini Vlădescu*, o actriță
din cea dintâi generație a artiștilor-apostoli
din răstimpul 1850—1870.

A fost una dintre cele mai bune ar-
tiste, care pe vremuri cutreiera țara îm-
preună cu Millo, Pascaly, Demetriad și
alții.

Avea câte-va creațiuni clasice, dar
îndeosebi în unele piese de ale lui Ale-
xandri era neîntrecută.

Trăia de multă vreme retrasă la Ga-
lați, unde avea o mică proprietate care-i
procuro existența. A murit în vârstă de
85 de ani — și moartea ei trebuie să fie
prilej de duioase amintiri pentru acei dintre
noi cari au apucat alte vremuri și au cu-
noscut cel dintâi teatru românesc.

Sâmbătă dimineața M. S. Regele a
cercetat școala de ofițeri, însoțit de d. ge-
neral Averescu, ministrul de război și de
mai mulți generali și ofițeri superiori.

M. S. s'a interesat de aproape de in-
strucția teoretică, de exercițiile de front
și cu arma ale viitorilor ofițeri. A asistat
și la călăria celor din arma cavaleriei. La
ora 12 după ce a vizitat și masa elevilor,
M. S. a plecat mulțumit complet de aceia
ce constatase în pregătirea lor.

Joi dimineața MM. LL. Regele și Re-
gina vor porni într-o călătorie de câteva
zile pe Dunăre. Vor porni la 1 Maiu dimi-
neața din Giurgiu în sus, pe Dunăre, so-
sind a doua zi la ceasurile 2 p. m. la Turnu-
Severin. Vor vizita *Porțile de fier*, apoi în
aceiași zi vor pleca înapoi, pe Dunăre în
jos, până la Sulina și iar înapoi la Giurgiu.

În toate porturile Dunării li se pre-
gătesc Suveranilor primiri frumoase de că-
tră autorități și populație.

Călătoria se va face pe vaporul *Ște-
fan-cel Mare*.

De o săptămână *Neamul Românesc*
ese în tipografia societății cu același nume
la Vălenii de Munte din județul Prahova.

Tiparul e tot atât de curat și de îngrijit
ca și al »Minervei«.

De altfel societatea n'a cruțat nimic
pentru ca să aibă o instalație modernă în
totul din material nou.

Revista *Neamul Românesc* nu va mai
fi îngreunată cu cheltuielile de tipar de
până acum, iar societatea tipografică va
putea să aibă bune câștiguri, de oarece se
prevede ca tipografia să aibă suficiente lu-
crări particulare deosebit de acele pe cari
are să le înceapă în editură: literatură,
știință și istorie popularizată, folklor, etc.

Societatea e întemeiată din banii Ro-
mânilor, numai ai Românilor — și în deo-
sebi ai Românilor săraci.

Noroc și spor, după gândul bun al
celor ce au înființat-o.

M.

STIRILE ZILEI.

— 28 Aprilie.

Cătră domni corespondenți! Din cauza
îmbulzeli materiei nu putem satisface decât
numai succesiv tuturor cerințelor. Rugăm
deci pe onor. domni corespondenți și au-
tori ai articolelor trimise nouă spre pu-
blicare, să aibă puțină răbdare, până ce le
va veni rândul.

† **Fany Tardini.** În nici unul din ne-
croloagele ce s'au scris din incidentul mor-
ții artistei române de origine italiană, *Fany
Tardini*, nu s'a făcut amintire de rolul
însemnat, ce l'a avut în turneul ei din anii
șasezeci ai secolului trecut prin Transil-
vania și Bănat. Regretata artistă când a-
vea trupa ei renumită cu regisorul Vlă-
descu, a făcut un turneu și prin Ardeal
și totdeauna va rămânea adânc întipărită
în memoria Românilor Brașoveni, strălu-
citul ciclu de reprezentațiuni românești
naționale, ce l'a dat trupa d-nei Tardini în
sala festivă a gimnaziului român din vara
anului 1862, cam pe timpul când s'a în-
trunit aici marea și strălucita adunare a
Asociațiunii, după constituanta dela Sibiu
și când totodată în salele de prelegere din
partereaale gimnaziului român, era deschisă
prima expoziție națională română de in-
dustrie casnică și de alte produse indu-
striale ale poporului român. A fost un
timp de mare avânt și de mare speranțe,
care va rămânea neuitat celor ce au luat
parte la viața zilelor însuflețite de atunci.
Fany Tardini era și o excelentă cântăreață
iar Vlădescu un tenor *comme il faut*.

Poate oricine să-și închipuiască cu
cât entuziasm a fost primită și sărbătorită
trupa Tardini în acele zile de nobil avânt
național.

Reprezentățiunea internat-orfeinelor
dată eri după amiază în sala Redutei, a
succes cum nu se mai poate mai bine.
Publicul numeros a răsplătit cu bogate ap-
lauze prestațiunile minunate ale ele-
velor internatului nostru. Un raport amăn-
unțit vom publica în numărul de mâne
al ziarului nostru.

Ziarist slovac condamnat. Ziarul slovac
»Narodni Novini«, publicase anul trecut
un articol, în care se vorbea de oprimarea
slovacilor din Ungaria. Procurorul dase
atunci în judecată pe autorul articolului,
Josif Czipar, pentru ațărare contra statului
ungar. Procesul s'a judecat Sâmbătă îna-
ntea Curții cu jurați din Budapesta, care
a osândit pe Czipar la 4 luni închisoare
și 300 cor. amendă.

Medicul primar dr. Alfred Jekelius
ne roagă să anunțăm că pe timp de șase
săptămâni a plecat la Viena.

**Conflict între un episcop ungar și țā-
rani slovaci.** Locuitorii din satul slovac
Lucsky se adresaseră de curând episcopu-
lui Parvi, cerând să le redea pe preotul
satului, care fusese înlocuit, amenințând
că altmintea vor boicota biserica. Episcopul
însă a refuzat, să satisfacă cererea
locuitorilor. Acum țāranii din Lucsky au
reînnoit cererea lor cătră episcop. De data
asta însă ei îl amenință, că dacă nu li se
satisfacă cererea, vor trece la biserica lu-
terană.

Din București se anunță, că contele
Apponyi, ministrul cultelor și instrucțiunii
publice, a primit patronajul societății un-
gare »Sf. Ștefan« din București. În scri-
soarea prin care contele Apponyi anunță,
că primește cu plăcere acest patronaj,
zice între altele: »Doresc ca acțiunea pa-
triotică a societății să fie însoțită de bine-
cuvântarea lui D-zeu«.

Recordul distanței cu mașina de sburat.
Din New-York se anunță, că frații Wright,
cari după cum se știe, sunt și ei inventa-
torii unui aparat de sburat, au bătut Săm-

bătă cu mult recordul de viteză și distanță
al unor asemenea aparate. Deși sufia un
vânt puternic, frații Wright au făcut în
apropiere de Manten, în nordul Carolinei,
o ascensiune cu aeroplanul lor. Ei s'au ri-
dicat mai întâiu la o înălțime de 300 me-
tri, după care s'au îndreptat spre mare,
străbătând o distanță de 8 mile. În urmă
s'au reîntors la punctul de plecare. În to-
tal, frații Wright au străbătut cu aparatul
lor 25 de mile și aceasta în mai puțin de
o oră.

Numărul nostru jubilar.

*Ziua aparițiunii numărului ju-
bilar al »Gazetei Transilvaniei« se
va face cunoscută publicului cetitor
cu opt zile înainte.* Observăm, că
numărul jubilar va fi mult mai volu-
minos decât se proiectase la început
și va cuprinde și numărtoase ilu-
strațiuni.

În urma aceasta ne-am văzut ne-
voiiți a urca puțin prețul numărului
festiv stabilindu-l dela 1 Maiu n. pentru
abonații, »Gazetei«, cari încă nu s'au pre-
notat, cu 80 bani, ear pentru neabonenți
cu 1 coroană 50 bani de exemplar.
Mărindu-se ediția suntem în pozi-
țiune de a primi abonamente în
tot timpul până la aparițiune.

Prețul este în Austro-Ungaria
1 coroană 50 bani de exemplar (80
bani pentru abonații »Gazetei«), iar
în România și străinătate 2 coroane
de exemplar.

Venitul curat din abonamente va
întra la fondul jubilar pentru ajutara-
rea ziaristilor și a scriitorilor români
dela noi.

Cugetări și maxime.

Solomon și Iov au cunoscut cei mai
bine mizeria omenească și au vorbit mai
bine: unul, cel mai fericit dintre oameni
și celălalt cel mai nefericit, unul cunos-
când vanitatea plăcerilor prin experiență,
altul realitatea relelor.

Cineva se îndreptează uneori mai
bine prin vederea răului decât prin exem-
plul binelui și e bine a se obicinui de a
profita de rău, fiindcă el e obicinuit în loc
de bine, care e așa de rar.

Pascal.

Unii autori consideră morala cum ar
considera arhitectura nouă, unde se caută
înaintea tuturor lucrurilor comoditatea.

Nimenea nu vrea să fie compătimit
pentru greșelile sale.

Tinerii cunosc mai mult iubirea de-
cât frumosul.

Obiceiul face totul, până și în iubire.

Când simțim că nu mai avem pen-
tru-ce stimă pe cineva, suntem gata să-l
urăm.

Vauvenargues.

Glume.

Doi sergenți de stradă înapoindu-se
acasă în seara de 1 Mai.

— Trebuie să fie cineva nebul ca să
numiască ziua asta sărbătoarea munci-
torilor.

— Pentru-ce?
— Fiind-că în ziua asta noi sergenții
suntem muncitorii!..

Un muncitor întreabă pe un cama-
rad al său:

— Și după 1 Maiu ce crezi că are
să fie?

Celălalt filosofând:
— Are să fie 2 Mai, dragul meu!..

Între bărbat și nevestă:

— Ce proastă ești femeie! Nu ști să
taci nici o deosebire între cal și măgar!..

— Ți-am zis eu vre-odată că iești cal?

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 11 Maiu. — Regele Dane-
marcei a sosit aci eriseară incognito.

Sulina, 11 Maiu. Autoritățile co-
munale de aci au fost înștiințate în
mod oficial, că regele Carol va sosi
la Sulina împreună cu familia regală
în ziua de 19 Mai la orele 3 după
amiază.

Diverse.

O căsătorie la curtea Țarului. Dumi-
neca trecută s'a săvârșit în biserica pala-
tului imperial din Petersburg cununia prin-
cipelui Wilhelm al Suediei cu marea du-
cesă Maria Pavlovna, în prezența Țarului,
țarinei, împărătesei mame, a regelui Sue-
diei, marelui duce și marelui ducese de Hessa,
principelui moștenitor și principesei Ro-
mâniei, și principelui Nicolae al Greciei.

Căsătoria s'a oficiat cu o deosebită
pompa. Dimineața la oarele 9 s'au tras
cinci lovituri de tun din fortăreața Sf. Pe-
tru și Pavel. La oarele 2 jum. d. a., s'au
strâns în sălile din palatul Zarskoje Selo
membrii Sf. Sinod și preoții curței, preșe-
dintele consiliului de miniștri, președintele
Dumei, ambasadorii străini cu soțiile lor,
doamnele de onoare ale țarinei, generalii
ofițerii superiori, aghiotanții marilor duci,
etc. Doamnele erau îmbrăcate în costume
naționale ruse, domni în ținută de gală.
Mireasa a purtat o coroană pe cap și pe
umeri o manta de hermelină cu trenă, pe
care o duceau patru pagii.

Sosirea împăratului și împărătesei Ru-
siei la capelă a fost salutată cu 21 tunuri.
Au intrat în capelă maestrul de ceremonie
ai palatului imperial, mareșalul curții, apoi
împăratul și împărăteasa Alexandra Teo-
dorovna, împărăteasa văduvă, regele Sue-
diei, regina Greciei, apoi principele și prin-
cipesa României. Au urmat apoi marea
duce și marea ducese de Hessa, și ceilalți
mari duci și principii.

La intrarea în biserică, suveranii Ru-
siei au fost primiți de metropolitul Peters-
burgului și al Ladogei cu membrii sfântu-
lui Sinod. După ce împăratul a condus pe
tinerii miri în fața altarului și-a luat lo-
cul său și ceremonia a început.

După ce s'a isprăvit ceremonia, mirii
au mulțumit împăratului și împărătesei.
Metropolitul a cântat cu membrii sinodu-
lui: »pre tine te laudăm«, pe când 101 lo-
vituri de tun anunțau celebrarea căsătoriei

Esirea din biserică s'a făcut tot în
ordinea de mai sus. De la biserica orto-
doxă toți au trecut într-o sală a palatului
unde episcopul de Lund, în fața unui altar
improvizat a celebrat căsătoria după ritul
evangelic-luteran.

La oarele 7 și jum. seara a avut loc
tot la Zarskoje Selo o masă de gală, la
care au luat parte numai puține persoane,
între cari printre cei dintâiu și principele
și principesa României. La masa principală
au luat loc numai Suveranii, mirii, regele
Suediei, regina Greciei, principele și prin-
cipesa României, marea duce și marea du-
cesă de Hessa și o parte dintre membrii
familiei imperiale. — Masa aceasta a fost
servită de pagii.

În tot timpul mesei a cântat orchestra
curții. La toasturi s'au tras de tunurile
fortăreței, pentru suverani 51 tunuri, pen-
tru miri 31 tunuri, pentru regele și regina
Suediei și pentru marea duce Paul Ale-
xandrovici, tot 31, pentru oaspeții 31, pen-
tru cler și supușii credincioși ai Țarului
tot 31.

La oarele 9 și jum. a avut apoi loc
în sala cea mare a palatului balul, la care
afară de persoanele invitate la masă, au
 luat parte multe alte persoane oficiale spe-
cial invitate. Doamnele au asistat la acest
bal tot în costume naționale rusești. După
ce s'a jucat »poloneza« suveranii s'au re-
tras în apartamentele împărătesei Alexan-
dra Teodorovna. În urmă, împăratul și
împărăteasa Maria Teodorovna, împreună
cu mirii s'au dus într-o trăsură de gală la
palatul Alexandru tot din Zarskoje Selo.
Trăsura era însoțită de o sotnie de cazaci,
o companie fiind înaintea trăsurei și alta
după ea. Ceilalți membrii ai familiei impe-
riale și oaspeții, după ce s'a sfârșit balul,
au plecat de asemenea în trăsuri la pala-
tul Alexandru.

Mirii au plecat în urmă la Petersburg,
unde au fost găzduiți în palatul Sergius.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisco.

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

„Opere complete“ de N. Nicolescu, C. Stamati și V. Carlova la oalăta intro singură Broșură. Prețuri 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

„Popasuri vânătoarești“ de Ion Bârseanu pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghita. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Din opere complete a lui Ioan Creanga a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura „Minnerva“ premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechia: „In Bucegi“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Daus: „Doamna Oltea“ (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic in versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București in seara de 19 Noembrie 1904 la reprezentatia de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ c'o prefată de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

La o licitație de concurs

am cumpărat 7800 de cămăși de Dame din Sifon fin, broderie elvețiană și Ajour, care le vând

numai cu 87 cr. bucata.

Trimit cu rambursă

Emanuel Rotholz,

Wien VII Neustiftgasse 77.

Comanda trebuie să sosească Mercuri in Viena. (1-1.)

Tauri din Pinzgau.

18 Tauri de 1—1 3/4 ani, soiul curat (prima calitate), rasă Pinzgau pentru prăsilă, de proveniență originală din Pinzgau, introduși in castru regnicolar, sunt de vânzare la

Fabrica de Zahăr din Bod,

(lângă Brassó)

Stațiunea căilor ferate, Botfalu māv.

N. Iorga: „Negoțul și meșteșugurile in trecutul românesc“. Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de Romulus Cioflec, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiilor balneare“ de Aurel Scurtu. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

Sandu Aldea „Cărticica plugarului“ — 50 beci plus 10 bani porto.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 4392/1908.

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de casier de dare orașenesc, și controlor de dare orașenesc devenite vacante precum și a acelor posturi, cari prin întregirea posturilor in rândul prim deja amintite eventual vor deveni vacante prin aceasta escriu concurs și provoc pe toți aceia, cari doresc a ocupa vreunul dintre aceste posturi ași inainta petițiunile către subscri-sul vicecomite cel mai târziu până in 5 Iunie a. c., deoarece acele petițiuni, ce vor sosi după terminul pres-cris nu se vor mai lua in considerare.

La petițiuni trebuie anexate următoarele documente: atestat școlar și atostat despre serviciul de până acum, având concurenții totodată a documenta că posed limba maghiară, germană și română.

Acei concurenți însă, cari deja sunt in serviciul orașului Brassó sunt absolvați de documentarea acestor împrejurări.

Emolumentele împreunate cu postul de casier și controlor de dare sunt următoarele: 2400 cor. salar fundamental, 600 cor. bani pentru quartir, precum și quinzeniile stato-rite in statutul orașenesc de organizațiune. In sensul statutului acum amintit aceste posturi să întregese de presinte numai până la realegera generală a funcționarilor orașenești.

Atrag totdecdată atențiunea concurenților la acea împrejurare, cum-că in sensul §-lui III al statutului deja amintit funcționarilor orașenești nu li-se permite a mai ocupa și oare-care funcțiune laterală in urma că-reia eventual ar deveni pendinte de oarecine sau de oarecare societate, reuniune etc.

Brassó, 30 Aprilie 1908.

AUGUSTIN JEKELIUS,

157,1 - 2.

vicecomite.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907		1908	
21 Aprilie	A c t i v :	12 Aprilie 19 Aprilie	
114.200.032	80605032 Reser. metal. aur	91998206 126.991,596	
	33595000 „ Trate aur	37854000 129.852,206	
1.439.745	Argint și diverse monede	1.787,987	1.878.932
68.157.909	Portofoliu Român și străin.	61.442.193	54.323,510
10.580.200	*Impr. contra efec. publice	7718700	24.414,002
19.198.901	„ „ in cont-corent	17159687	24.878,387
11.999.924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,699
15.931.570	Efectele fondului de rezervă	15.638,508	15.579,733
3.265.121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.238,121	3.231,621
5.872.645	Imobile	5.929.500	5.939,265
639.482	Mobilier și Mașini de Imprimerie	684.953	684,864
641.409	Cuclueli de Administrațiune	599.005	605,506
101.933.317	Depozite libere	104.087.829	104.395,979
26.218.422	Conturi curente	19.358.586	21.593,034
21.162.756	Conturi de valori	28.037.315	27.565.474
401.241.433		404.219,519	402.528,210
	P a s i v :		
12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
22.726.229	Fond de rezervă	24.609.781	24.850,121
3.373.692	Fondul amortis. imob. și material	3.634,520	3.664,810
260.145.240	Bilete de Bancă in circulațiune	258.815.890	256.478,170
1.062.955	Dobânzi și beneficii diverse	1.071,499	1.139,130
101.933.317	Depozite de retras	104.087,829	104.395.979
—	Conturi curente	—	—
401.241.433		404.219.519	402.528,210

Scomptul 5%
* Dobânda 5 1/2%

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsu următor: Un arăndaș, Despărțire, La țară, Acasa, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere. La oaste, Alte invieii, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul „Robia Banului“ de Sofia Nadejde a apărut in o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu in pret de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dac'ași fi o pasărică“ română fr-mesă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusa de d-l Stefan C. Voicu. op. 1. prețul 80 bani plus 5 bani porto.

„Geloșii“, comedie intr'un act, după germană, de Moșul. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesa foarte potrivită pentru diletanții nostri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețul 40 fileri franco.

Cărți de rugăciuni.

Sonorul său frumos răsuna tō-rele plânsu-cânturii la mormântul Domnului nostru Isus Christos de Ue-nescu. — 24.

Carte de rugăciune de Calis-trat Cora sunt cu: Cor. 1'40, 1'60, 1'80, 2'40, 2'60, 7—, 8'40.

Lauda lui Dumnezeu: costă — 90, — 60, 1'80, 2'10, 2'65, 2'80, 3'10, 3'50.

Cheia Raiului costă: — 75, 1'20, 1'40, 2—, 3'50.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . — 12.

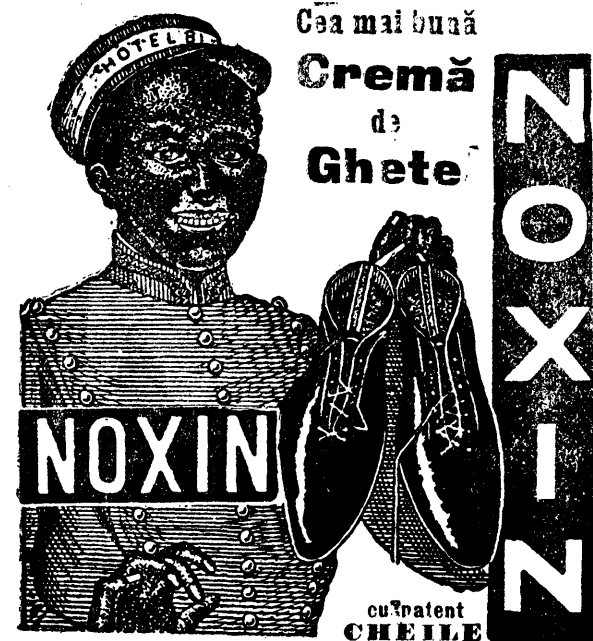
Visul Născătoarei de D-șeu — 12.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis'o Dum-neșendin ceriu, . . . — 24

Cărți de rugăciuni întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuți cuprinde diferite rugăciuni: rugă-ciunea de seară, către d-l nostru Isus Christos, ingerul păzitor cântarea de laudă pentru sfânta Născătoare. Rugă-ciunile in zilele de peste săptămână. Liturgia de Duminecă. Acatistul bu-ne vestirii. Canone. Rugăciuni de pre-gătire pentru mărturisire. Rugăciunile din săptămâna luminată. Rugăciunile din ziua Nascerei Domnului. Rugă-cluni de cuprins felurit etc.

Tote aceste cărți sunt in diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxose. Tote însă sunt foarte frumoșe și elegante. Prețul lor e felurit.

NOXIN

Se capătă in toate prăvăliile mai mari
The „NOXIN“ Co.

Londra:
E. C. 57. Chisvell Street
Wiena XVIII.:
Willy Weingartner
S mpey-Strasse 13
Sele fon 22149.

Paris:
125. Rue Montmartre.
Budapesta, VI.:
Brüder Hochsinger.

Boas de pene seine, negru și alb.

Ce este nou?

In salonul de mărfuri Parthie și resturi, strada neagră Nr. 35, se vind cu prețuri de tot ieftine cele mai nouă și moderne stofe de rochi, pentru primăvară și vară de mătase, neagră și colorată pentru rochi și bluse. Stofe de lână, cele mai nouă, in genre franțuzesc și englezesc. de toate colorile și calitățile. Toate articolele de garnisări. Stofe de lână pentru bluse, asortiment mare. Voil de lehn, Batist, Gloth, Zepfier, Pequés, Satin. Stofe de in, stofe de dantele. Ripper, p ntru costume de băeți, pânzării, pânzături de masă cu metru. Garnituri de masă și pat dela 5-30 in sus (3 bucăți)

Stofe de haine pentru conformanzi, colorate, crem și negri. Stofe pentru costumuri bărbatești și toate mărun-țișurile pentru croitori.

De-o vizitare numeroasă se roagă

IULIUS RESCHNER.

(137,7—10)

COVOARE.

**APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIAS**

La suferințe de rinichi și beseică. Superiōra oricārei ape minerale.
**PLĂCUTĂ. PUȚIN ACRISORĂ. FĂRĂ FIER. CONȚINE MULT
ACID CARBONIC.**

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Are efect escelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beseică, catar cronice de rinichi, formațiuni de peată și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrațiia isoarelor:

Directia băilor MUSCHONG în Buzias.